הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרסח

קלו. בְּאֵר הַגּוֹלָה

שְׁמִינִי עֲצֶרֶת (מנהגים (הל' שמיני עצרת)). ב**וּבְחוּצָה לָאָרֶץ** (ג) [ג] **אוֹכְלִים בַּסֻּכָּה** (ה) **בַּלַּיְלָה וּבַיּוֹם,** (ו) **מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק שְׁבִיעִי,** (ז) [ד] (ז) **וְאֵין מְבָרְכִין עַל יְשִׁיבָתָהּ, וּמְקַדְּשִׁין** (ח) **וְאוֹמְרִים** ג**זְמַן: ב** *)**שַׁחֲרִית מוֹצִיאִין שִׁלְשָׁה סְפָרִים,** (ט) **וְקוֹרִין בָּאֶחָד מִ'וְזֹאת הַבְּרָכָה'** (דברים ל"ג פ'), **עַד סוֹף הַתּוֹרָה,** (י) **וּבַשֵּׁנִי 'בְּרֵאשִׁית'** (בראשית פ' א') **עַד 'אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים** (יא) **לַעֲשׂוֹת'** (שם ב ג), **וּבַשְּׁלִישִׁי 'בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת'** (במדבר כט ל"ה), **וּמַפְטִיר 'וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה'** (יהושע א' א'). **וּבְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, אֵין מוֹצִיאִין בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶלָּא שְׁנֵי סְפָרִים, וְקוֹרִין בְּאֶחָד** ד**חֲמִשָּׁה בְּפָרָשַׁת רְאֵה** (יב) **)**מִ'כָּל הַמַּעֲשֵׂר' לְפִי שֶׁהוּא זְמַן אֲסִיפָה וּמַתָּנוֹת עֲנִיִּים כֵּן כָּתַב הַטּוּר וְכֵן רָאִיתִי נוֹהֲגִין).

בַּאֵר הֵיטֵב

מַה שֶּׁהִקְשָׁה עָלָיו עַיִן שָׁם. וּלְבוּשׁ כָּתַב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב בֵּית יוֹסֵף: (ג) **אוֹכְלִים.** וְאֵין יְשֵׁנִים בַּסֻּכָּה דְּגַבֵּי אֲכִילָה אֵיכָא הָכָא דְּהָא אֵין מְבָרְךְ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁנָה דְּלַיְלָא הָכָא, מְרַדְכַי (פ"ד סי' תשעב). וּמַהַאי טַעְמָא מְמַהֲרִין לְצֵאת אַחַר הַסְּעוּדָה שַׁחֲרִית, מַהֲרַי"ל (הל' חג הסוכות) וּלְבוּשׁ. וְיֵשׁ שֶׁאֵין יוֹשְׁבִין בָּהּ בַּלַּיְלָה וּבַיּוֹם יוֹשְׁבִים בָּהּ וְאֵינוֹ מְנֻהָג, טוּר. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) וּבְמִדְּרָשָׁם יֵשׁ קְצָת אֲנָשִׁים שְׁנוֹהֲגִים כָּךְ לְפִי שֶׁרָאוּ כָּךְ מֵאֲבוֹתֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וּמִשְּׁמַע בְּכָל הַפּוֹסְקִים דְּצָרִיךְ לֶאֱכֹל כָּל אֲכִילוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם בַּסֻּכָּה, וַאֲפִלּוּ אִתְרְמֵי לֵהּ סְעוּדָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת צָרִיךְ לֶאֱכֹל בָּהּ, דְּהָא מַהַאי טַעְמָא אִסְרִינַן נוּי סֻכָּה בְּחַשִּׁישִׁי. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּהַגָּהוֹת מְנֻהָגִים (הל' שמיני עצרת אות ה) לְיַשֵּׁב קְצָת מַה שְּׁנוֹהֲגִין הַהֲמוֹנִים לֶאֱכֹל רַק חֲצִי סְעוּדָה בַּסֻּכָּה כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עַל הַגֶּשֶׁם בְּלֵב שָׁלֵם וְכוּ' עַיֵּן שָׁם, אֵינָהּ רְאָיָה, וְגַם הוּא בְּעַצְמוֹ כָּתַב (שם אות ו) דְּאִם הוּא שַׁבָּת צָרִיךְ לֶאֱכֹל סְעוּדָה שְׁלִישִׁית בַּסֻּכָּה, וְכֵן כָּתַב הַב"ח (סי' תרסו ס"א) בְּשֵׁם הַמַּרְדְּכִי, וְכֵן מִנְהַג הַוִּתִּיקִין, מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ד) **וְאֵין מְבָרְכִין.** (ז) וְלָכֵן אֵין לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה עַד שֶׁחֲשֵׁכָה. הַגָּהוֹת מְנֻהָגִים (שם אות ב), וְכֵן כָּתַב רַשַׁ"ל (עי"א). מִשְּׁמוֹ נִתְפַּזֵּר עַיִן שָׁם: [ג] **אוֹכְלִים.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְעַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה חֵלֶק א' (או"ח) סִימָן מ' שֶׁהִכְרִיעַ שְׁאֵין יְשֵׁנִים, וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) הֵבִיאוֹ וְכָתַב שָׁאֵין רְאָיָה מֵהַשַּׁ"ס (מו:), אַךְ מַהֲרַי"ל (הל' חג הסוכות) כָּתַב כֵּן וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב) כָּתַב שֶׁכֵּן נוֹהֲגִין, וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) כָּתַב דְּהָאֲגָדָה (סוכה סי' מד) חוֹלֶק וְכֵן דַּעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ואוכלין) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּדִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) דְּשִׁלּוּחֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּכִדֵּי שֶׁלֹּא לְזַלְזֵל בְּיוֹם טוֹב שְׁנֵי צְרִיכִין לֵישֵׁב עִם בַּעַל הַבַּיִת וְיֹאמְרוּ בֵּינֵיהֶם לְבֵין עַצְמָם שֶׁאֵין עוֹשִׂים מִשּׁוּם מִצְוָה, וְיֵישֵׁן בְּבֵית שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ אֵיזֶה אֶסְתֶּרֶא (רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם הוּא בְּאֶתְרָא דְּנָהוּג לֵישֵׁן גַּם בְּלֵיל שְׁמִינִי), וְכֵן יִטְעַם קְצָת חוּץ לַסֻּכָּה, וְהַכֹּל בְּצִנְעָא עַיֵּן שָׁם: [ד] **וְאֵין מְבָרְכִין.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר"מ (בְּאֵה"ט סק"ד)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אַחֲרוֹנִים (ט) הִשְׁיגוּ עַל זֶה וְהִרְבּוּ בִּרְאָיוֹת דִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת מִקְרֵי חַג, עַל כֵּן אֵין לִנְטוֹת מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר: (ה) **בַּלַּיְלָה וּבַיּוֹם.** אֲבָל לְאַחַר שֶׁאָכְלוּ סְעוּדָתָן בַּיּוֹם, מִנְהַג הָעוֹלָם שֶׁנִּפְטָרִין מִן הַסֻּכָּה וְיוֹשְׁבִין בְּבָתֵּיהֶם [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב)], אֲבָל אִי אִתְרְמֵי לֵהּ לֶאֱכֹל בָּהּ אֲפִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (ג) צָרִיךְ לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה: (ו) **מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק שְׁבִיעִי.** וּמִטַּעַם זֶה (ד) הָרַבֶּה אַחֲרוֹנִים מְצַדְּדִין דְּצָרִיךְ גַּם כֵּן לֵישֵׁן בַּסֻּכָּה, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרָ"א (מעשה רב אות רכב). (ה) וְיֵשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין שֶׁאֵין כְּדַאי לֵישֵׁן בַּסֻּכָּה בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת לֹא בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה, דְּעוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּחֹל, (ו) דִּבְשִׁלְמָא גַּבֵּי אֲכִילָה לֹא מִנְכַּר, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְפָעָמִים לֵישֵׁב בְּצֵל סֻכָּה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְשֵׁם מִצְוָה, (ו) מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֵׁנָה. וּמִנְהַג הָעוֹלָם לְהָקֵל בְּשֵׁנָה. וְדַע דִּלְדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּאֵין יְשֵׁנִים בַּסֻּכָּה בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת, (ח) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא הַדִּין דְּאֵין אוֹכְלִין אֲז פֵּרוֹת וְהוּא הַדִּין פַּת פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה בַּסֻּכָּה. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, כָּל דָּבָר שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו בְּרִכַּת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה בְּשָׁאָר יְמֵי סֻכָּה, אֵין אוֹכְלִין בַּסֻּכָּה בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת, (ט) וְיֵשׁ מְקִלִּין בְּזֶה וְכֵן מִסְתַּבְּרָא, דְּבַאֲכִילַת פֵּרוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִים מִצַּד הַדִּין (י) יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת כְּמוֹ בְּשָׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם מִצְוָה כְּמוֹ כֵן אֵין לְהַחְמִיר בְּזֶה יוֹתֵר מִדַּאי. (יא) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. (יב) וְכֵן הַמִּנְהָג פָּשׁוּט בְּכָל הַמְּדִינוֹת שֶׁיֵּשְׁבוּ בְּסֻכָּה בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת וְאֵין מְבָרְכִין עַל יְשִׁיבָתָהּ וְאֵין מְקַדְּשִׁין וְאֵין אוֹמְרִים זְמַן, וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב) וְכֵן הוּא בְּאֹרַח חַיִּים (סי' תרסח ס"ב) וְכֵן הוּא בְּשֵׁם הָאֲרִיזַ"ל וְכֵן הוּא בְּשֵׁם הָרַשַׁ"ל (יש"ש פ"ח מיו"ט סי' ל"ב) וְכֵן הוּא בְּשֵׁם הַמַּהֲרִי"ל (הל' חג הסוכות) וְכֵן הוּא בְּשֵׁם הַמַּהֲרִי"ו (הל' חג הסוכות) וְכֵן הוּא בְּשֵׁם הַמַּהֲרִי"ל

הַבְּכוֹר׳ (דבריס טו יט), [ה]וְאִם הוּא שַׁבָּת קוֹרִין (יג) שִׁבְעָה, וּמַתְחִילִין (ה) [ה] ׳עַשֵּׂר (יד) תְּעַשֵּׂר׳ (שם יד כב), וְהַמַּפְטִיר קוֹרֵא בַּשֵּׁנִי ׳בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי (טו) עֲצֶרֶת׳, וּמַפְטִיר בִּמְלָכִים [ו]׳וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה׳ (מלכים א׳ ח נד), וּמַחֲזִיר הַסְּפָרִים וְאוֹמֵר קַדִּישׁ, (טז) וּמַכְרִיז ׳מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׳ *):

תרסט סֵדֶר לֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, לֵיל תְּשִׁיעִי מְקַדְּשִׁים וְאוֹמְרִים זְמַן, וּלְמָחָר מוֹצִיאִין שְׁלֹשָׁה סְפָרִים וְקוֹרִין בָּאֶחָד [א]׳וְזֹאת הַבְּרָכָה׳ (דבריס לג א) (א) עַד סוֹף הַתּוֹרָה, (ב) וּבַשֵּׁנִי ׳בְּרֵאשִׁית׳ (בראשית א א) עַד ׳אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים (ג) לַעֲשׂוֹת׳ (שם ב ג), וּבַשְּׁלִישִׁי קוֹרֵא הַמַּפְטִיר כְּמוֹ אֶתְמוֹל, [ב]וּמַפְטִיר ׳וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה׳ (יהושע א א). הַגָּה: וְקוֹרִין יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן (א) [א] (ד) שִׂמְחַת תּוֹרָה, לְפִי (ה) שֶׁשְּׂמֵחִין וְעוֹשִׂין בּוֹ סְעוּדַת מִשְׁתֶּה (ו) לִגְמָרָהּ שֶׁל תּוֹרָה. (ז) וְנוֹהֲגִין שֶׁהַמְסַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמַּתְחִיל בְּרֵאשִׁית נוֹדְרִים נְדָבוֹת (ח) וְקוֹרְאִים לַאֲחֵרִים לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה (טור). וְעוֹד

ה בְּרַיְתָא שָׁם ל״א (ע״א). **ו** פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה ויהי ככלות) עַל שֵׁם ׳בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת הָעָם׳ (מלכים א׳ ח סו).

*) (מְבֹאָר בְּסִימָן קי״ד וְעַיֵּן שָׁם).

א בְּרַיְתָא מְגִלָּה ל״א (ע״א). **ב** תּוֹסָפוֹת שָׁם (ד״ה למחר) בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁרַב הַאי גָּאוֹן תִּקֵּן לוֹמַר כֵּן וְנֶגֶד הַתַּלְמוּד שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי וְשֶׁכֵּן הַמִּנְהָג.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּלֵיל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת אָסוּר בְּזִווּג, וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ו) בְּשֵׁם הָרַמַ״ז כָּתַב דְּלִבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ גַּם בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה אָסוּר עַיֵּן שָׁם מִלְּתָא בְּטַעְמָא: **ב [ה] עַשֵּׂר.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סעיפים נ־נא). וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת פָּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ס״ג בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר בִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת לְאַחַר הַתְּפִלָּה ׳לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית׳ (תהלים יב), אִם חָל בְּשַׁבָּת אֵין לוֹמַר רַק שִׁיר שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת (שם צב) מִשּׁוּם טֹרַח צִבּוּר עַיֵּן שָׁם:

א [א] שִׂמְחַת תּוֹרָה. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הֶחָכָם צְבִי, וְעַיֵּן שָׁם בְּגוּף הַתְּשׁוּבָה שֶׁאַף לְתַקָּנַת מַהֲרָ״א קַפְסֵלִי שֶׁהֵבִיא בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁתִּקֵּן בְּעִירוֹ שֶׁלֹּא יְסַיֵּם הַתּוֹרָה אֶלָּא עַל חָשׁוּב שֶׁבָּעִיר, אֵין זֶה מוֹנֵעַ הָאִישׁ הַלָּזֶה מִמִּצְוָה זוֹ כִּי בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי

בַּאֵר הֵיטֵב

בִּתְשׁוּבָה סִימָן ס״ח וּבַ״ח (ס״א) וּלְבוּשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּאִם אָכַל לְאַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה דִּכְבָר קִבֵּל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת בִּתְפִלָּתוֹ וּבַקִּדּוּשׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְטַ״ז (סק״א) חוֹלֵק עֲלֵיהֶם וּמְסַיֵּם מַאן יָהִיב לָן מִשֻּׁפְרֵי דְּשֻׁפְרֵי וְאָכְלִינַן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בַּסֻּכָּה רַק שֶׁאֵין מְבָרְכִים לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בָּרוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: **ב (ה) עַשֵּׂר.** וְאָנוּ מַתְחִילִין עַשֵּׂר אֲפִלּוּ חָל בַּחֹל מִפְּנֵי שֶׁהוּא זְמַן מַעַשְׂרוֹת וּמַתְּנוֹת עֲנִיִּים. מִנְהָגִים (הל׳ שמיני עצרת), וְעַיֵּן כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט):

א (א) שִׂמְחַת תּוֹרָה. וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה מֻתָּר לְרַקֵּד בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לְגַמֵּר מֻגְמָר אָסוּר. מַהֲרִי״ק (סי׳ ט). וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לְהַבְעִיר פולווי״ר לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְשִׂמְחָה, וְכֵן רָאִיתִי שֶׁמִּחוּ הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן). וּמִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לִקְבֹּעַ פולווי״ר בַּנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם שֶׁהַנֵּר יִכְבֶּה מֵחֲמַת זֶה, כֵּן כָּתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בֵּרַךְ אַדַּעְתָּא לִקְרוֹת כָּל הַבְּכוֹר אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר [דֶּרֶךְ הַחַיִּים בְּהִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה (דין האיך יתנהג אם טעה בקריאה סי״א)]: **(יג) שִׁבְעָה.** וְאִם סִיֵּם הַפָּרָשָׁה בַּחֲמִשָּׁה לֹא יֹאמַר קַדִּישׁ, וְיַחֲזֹר וְיִקְרָא שְׁנֵי עוֹלִים, אוֹ עַל כָּל פָּנִים עוֹלֶה אֶחָד לְבַד הַמַּפְטִיר. וְאִם אָמַר קַדִּישׁ, כָּל שֶׁלֹּא סִלֵּק הַסֵּפֶר יַחֲזֹר וְיִקְרָא וְיֹאמַר קַדִּישׁ פַּעַם שֵׁנִית, וְאִם סִלֵּק הַסֵּפֶר הָאֶחָד, יִקְרָא עוֹלֶה אֶחָד לַסֵּפֶר הַשֵּׁנִי וְיַשְׁלִים עִמּוֹ פָּרָשַׁת ׳עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר׳, וְאַחַר כָּךְ יִקְרָא לְמַפְטִיר בְּחוֹבַת הַיּוֹם [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סנ״ג)]: **(יד) תְּעַשֵּׂר.** וּמַנִּיחִין סֵפֶר תּוֹרָה הַשְּׁנִיָּה אֶצְלָהּ וְאוֹמְרִים חֲצִי קַדִּישׁ: **(טו) עֲצֶרֶת.** וּמַזְכִּירִין נְשָׁמוֹת וְאוֹמְרִים אַב הָרַחֲמִים. לְבוּשׁ: **(טז) וּמַכְרִיז מַשִּׁיב הָרוּחַ וְכוּ׳.**

מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קי״ד (ס״ב) עַיֵּן שָׁם:

מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת שֶׁאַחַר מִנְחָה שֶׁל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן קוֹבְעִין עַצְמָן לִשְׁתּוֹת עַד מַעֲרִיב וְלִפְעָמִים נִמְשָׁךְ דָּבָר זֶה עַד שָׁעָה וְיוֹתֵר בַּלַּיְלָה, שֶׁלֹּא כַּדִּין הוּא מִפְּנֵי כַּמָּה טְעָמִים, א) דְּקַיְמָא לָן בְּסִימָן צ״ט (ס״א) דְּאִם שָׁתָה יַיִן כְּדֵי רְבִיעִית אַל יִתְפַּלֵּל אַף שֶׁיָּכֹל לְדַבֵּר עֲדַיִן בִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא הַדִּין אִם שָׁתָה שְׁאָר מַשְׁקִין הַמְשַׁכְּרִין עַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף קָטָן א׳, וַאֲפִלּוּ אִם שׁוֹתֶה שְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁאֵין מְשַׁכְּרִין, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ סְפֵק חֲשֵׁכָה חָל עָלָיו חוֹבַת קִדּוּשׁ וְאָסוּר לִטְעֹם עַד שֶׁיְּקַדֵּשׁ, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר קִדּוּשׁ הֲלֹא מְעֻכָּב לֶאֱכֹל מֵחֲמַת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית, וְאֵינוֹ מֻתָּר רַק טְעִימָה בְּעָלְמָא דְּהוּא מִינֵי פֵּרוֹת אוֹ פַּת כַּבֵּיצָה וְלֹא יוֹתֵר. אָכֵן יֵשׁ לְחַפֵּשׂ עֲלֵיהֶם זְכוּת, דְּרַבִּים מַדְכְּרִי אַהֲדָדֵי וְלֹא יָבֹאוּ לִשְׁכֹּחַ תְּפִלַּת עַרְבִית, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת אָז מַשְׁקֶה הַמְשַׁכֵּר, וּמְבֹאָר הַכֹּל לְעֵיל בְּסִימָן צ״ט סָעִיף קָטָן א׳ וּב׳:

א (א) עַד סוֹף. וּמִי שֶׁקּוֹרֵא פָּרָשָׁה זוֹ נִקְרָא חֲתַן תּוֹרָה, וְנָהֲגוּ לִמְכֹּר פָּרָשָׁה זוֹ וּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, וְקוֹנִים בְּדָמִים מְרֻבִּים, (א) וְרָאוּי לְהַדֵּר אִם בְּאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיוּ הַקּוֹנִים מֻכְתָּרִים בַּתּוֹרָה, אוֹ עַל כָּל פָּנִים מִגְּדוֹלֵי הַקָּהָל: **(ב) וּבַשֵּׁנִי בְּרֵאשִׁית.** מִי שֶׁקּוֹרֵא פָּרָשָׁה זוֹ נִקְרָא חֲתַן בְּרֵאשִׁית, (ג) וְאַף מִי שֶׁעָלָה כְּבָר בְּפָרָשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה יָכֹל לַעֲלוֹת לַחֲתַן תּוֹרָה אוֹ לַחֲתַן בְּרֵאשִׁית, אֲבָל חֲתַן תּוֹרָה לֹא יִקְרָא פָּרָשַׁת חֲתַן בְּרֵאשִׁית, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּלֵיכָּא הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם (ג) שַׁיָּךְ פְּגָם לַסֵּפֶר תּוֹרָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיֹּאמְרוּ פְּסוּלָה הָיְתָה וְלָכֵן קוֹרֵא מִיָּד בַּשְּׁנִיָּה, וְכָל זֶה בְּאוֹתָהּ בֵּית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל מִי שֶׁקָּרָא חֲתַן תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זוֹ וַדַּאי שֶׁמֻּתָּר לִקְרוֹת חֲתַן בְּרֵאשִׁית בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת. וְכָתַב בְּמַהֲרִי״ל (סדר תפילות חג הסוכות) שֶׁכֹּהֵן אוֹ לֵוִי יָכֹל לִהְיוֹת חֲתַן תּוֹרָה אוֹ חֲתַן בְּרֵאשִׁית: **(ג) לַעֲשׂוֹת.** וּמַנִּיחִין סֵפֶר תּוֹרָה הַשְּׁלִישִׁית אֶצְלָהּ וְאוֹמְרִים חֲצִי קַדִּישׁ: **(ד) שִׂמְחַת תּוֹרָה.** כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סי׳ תרסד סק״ד) שֶׁבְּשִׂמְחַת תּוֹרָה לַיְלָה וָיוֹם יֵשׁ לְהַרְבּוֹת בְּנֵרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לִכְבוֹד הַתּוֹרָה שֶׁמּוֹצִיאִין. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁבְּלֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה יִקְרָא הַפָּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם שֶׁעַתָּה הוּא זְמַנָּהּ: **(ה) שֶׁשְּׂמֵחִין.** וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה (ד) מֻתָּר (ה) לְרַקֵּד בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל לְגַמֵּר מֻגְמָר [דְּהַיְנוּ לְפַזֵּר מִינֵי בְּשָׂמִים עַל הַגֶּחָלִים] אָסוּר, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר (ו) לְהַבְעִיר פִּילְוֶוע״ר לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְשִׂמְחָה, וּמִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לִקְבֹּעַ פִּילְוֶוע״ר בַּנֵּר (ז) בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם לְבַסּוֹף שֶׁהַנֵּר נִכְבֶּה עַל יְדֵי זֶה: **(ו) לִגְמָרָהּ שֶׁל תּוֹרָה.** כִּדְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים (רבה א ט), (ח) וְהוּא הַדִּין לִגְמַר מִצְוָה. כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) מְבֹאָר מֵהַפּוֹסְקִים דְּיֵשׁ לִשְׂמֹחַ לָרַבִּים בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר בְּשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה, וּדְלֹא כְּיֵשׁ שֶׁמַּכִּין וְדוֹחִין אֵלּוּ לְאֵלּוּ עַד שֶׁהַשִּׂמְחָה נֶהְפָּךְ לְתוּגָה חַס וְשָׁלוֹם, גַּם מִתּוֹךְ כָּךְ מוֹנְעִין מִשִּׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה וְלָכֵן יֵשׁ לִגְעֹר בָּהֶן עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. גַּם מַהֲרִי״ק בְּשֹׁרֶשׁ ט׳ הֶאֱרִיךְ מְאֹד שֶׁלֹּא לְבַטֵּל שׁוּם מִנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ לִכְבוֹד שִׂמְחַת הַתּוֹרָה עַיֵּן שָׁם, וְלָכֵן רָעָה עוֹשִׂין בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת בְּמַה שֶּׁבִּטְּלוּ מִקָּרוֹב שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, אַף גַּם שֶׁשְּׂמֵחִין בִּשְׁאָרֵי יָמִים וְכָל יְמֵיהֶם כְּחַגִּים, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בִּזּוּי כְּבוֹד הַתּוֹרָה גָּרַם זֶה שֶׁהַתּוֹרָה מֻנַּחַת בְּקֶרֶן זָוִית וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ, וּמִי יִתֵּן יָשִׁיב וִירַחֵם שֶׁבֶר בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ [בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ו)]: **(ז) וְנוֹהֲגִין וְכוּ׳ נוֹדְרִים נְדָבוֹת.** וּבְיָמֵינוּ הַמִּנְהָג שֶׁכָּל הָעוֹלִים נוֹדְרִים נְדָבוֹת לְצָרְכֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וּלְהַחֲזִיק לוֹמְדֵי תּוֹרָה: **(ח) וְקוֹרְאִים לַאֲחֵרִים**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) כֵּן מַשְׁמַע מִכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): **(ג)** כֵּן הֶעֱלוּ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) וּפְרִי מְגָדִים (א״א ריש הסימן): **(ג) בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב** (סק״ד). **וְכָתַב דִּלְפִי זֶה כְּשֶׁאֵין לָהֶם רַק סֵפֶר תּוֹרָה אַחַת שֶׁקּוֹרִין בָּהּ חֲתַן תּוֹרָה וַחֲתַן בְּרֵאשִׁית וּמַפְטִיר, לִכְאוֹרָה הַחֲתַן תּוֹרָה יָכוֹל לִהְיוֹת גַּם חֲתַן בְּרֵאשִׁית,** דְּלֹא שַׁיָּךְ פְּגַם סֵפֶר תּוֹרָה, וּמִשּׁוּם בְּרָכָה לְבַטָּלָה לֵיכָּא דְּהָא גַּם כְּשֶׁקּוֹרֵא בִּוְזֹאת הַבְּרָכָה וְאַחַר כָּךְ חֲתַן תּוֹרָה מְבָרֵךְ שְׁתֵּי פְּעָמִים וְאַף עַל פִּי כֵן מֻתָּר לְכֻלֵּי עָלְמָא, **וּלְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:** **(ד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ק (בתשובה סי׳ ט): **(ה) וְלִכְאוֹרָה הוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְסַפֵּק כַּף אֶל כַּף נַמִּי** [אֵשֶׁל אַבְרָהָם (שם)]: **(ו) וְאֶפְשָׁר בְּמִינֵי נֵפְט וְזֶפֶת גַּם כֵּן אָסוּר** [פְּרִי מְגָדִים (א״א שם)]: **(ז)** חַיֵּי אָדָם (כלל קנג ס״ז): **(ח)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ אֵלִיָּהוּ בֶּן חַיִּים (הנותן אמרי שפר מצורע ד״ה היוצא לנו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah